

O autorze

Dr hab. Jacek Janowski, prof. ucz. od 2016 roku, jest pracownikiem badawczo-dydaktycznym zatrudnionym na stanowisku profesora na wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej. Prowadzi badania interdyscyplinarne, m.in. w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego, administracji elektronicznej, prawa Internetu, zarządzania wiedzą oraz cywilizacji informacyjnej. Od 20 lipca 2022 roku kieruje realizacją projektu *Architektura i infrastruktura Wielkiego Resetu. Studium transformacji ku cywilizacji informacyjnej*, realizowanego w obszarze nauk prawnych na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej. Projekt finansowany jest z Budżetu Państwa w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Nauka dla społeczeństwa” na łączną kwotę 1 500 000 złotych.

Celem projektu jest multidyscyplinarne przebadanie procesu przeobrażenia cywilizacyjnego, jakiemu podlega współczesny globalny świat. W roku 2020 podczas Światowego Forum Ekonomicznego w Davos proces ów nazwano „Wielkim Resetem”. Od końca XX wieku stanowi on przedmiot zainteresowań nie tylko polityków i dziennikarzy, ale także przedstawicieli rozmaitych gałęzi humanistyki oraz nauk społecznych, w tym także prawa, ekonomii i administracji. Z racji osadzenia na zaawansowanych technologiach informacyjnych Wielki Reset to przedmiot badań także wielu sfer informatyki i cybernetyki. Każda z tych dziedzin wskazuje na swoisty Wielki Reset oraz na konieczność podjęcia syntezy, pokazania całości przeobrażeń wszystkich istotnych elementów cywilizacji w relacji do prawa, władzy, ekonomii, medycyny oraz dziedziny twórczości. Przeobrażenia te albo budzą entuzjazm, albo poczucie zagrożenia, albo bezmyślną i bierną akceptację – bez głębokiej analizy tych przemian we wszystkich jej aspektach.

Zdaniem kierownika projektu, dostępne informacje na temat planów architektonicznych, programów działań i projektów finansowych Wielkiego Resetu mają niezadowolający charakter. Dominują bowiem z jednej strony zdawkowe przekazy urzędowe, przeważnie w formie instrukcji, a z drugiej sensacyjne doniesienia medialne, pojawiające się materiały publicystyczne są natomiast dosyć zróżnicowane pod względem wiarygodności i precyzji. Konieczne jest zatem prowadzenie dogłębnych badań naukowych nad cywilizacyjnym Wielkim Resetem, które to zadanie badawcze podjął Jacek Janowski. Twierdzi on, że z teoretycznego punktu widzenia społeczeństwo zasługuje na dostęp do zweryfikowanych danych oraz pogłębionych wyjaśnień genezy, istoty i funkcji trendów cywilizacyjnych i przedsięwzięć globalnych, od strony praktycznej natomiast społeczeństwo potrzebuje, zwłaszcza ze względów gospodarczych, miarodajnych diagnoz i prognoz na temat sytuacji globalnej w bliskiej, dalszej i odległej przyszłości.

Pierwszy tom prezentujący prowadzone w ramach projektu badania poświęcony jest zagadnieniom metodologicznym: wyodrębnieniu przedmiotu badań, określeniu ich celu i sprecyzowaniu metody, której wybór nie może mieć charakteru apriorycznego ani opierać się na założeniach przedracjonalnych, lecz musi wynikać z wglądu w badaną rzeczywistość. Na gruncie jej opisu poszukuje się przyczyn opisywanych zjawisk. Stąd też w pierwszym tomie charakterystykę metody badania Wielkiego Rese-

tu oparto na wglądzie w istotne elementy tych przeobrażeń cywilizacyjnych, ujmowanych w kontekście złożoności życia społecznego człowieka i ludzkości. Według Klausa Schwaba Wielki Reset to nie tylko reset polityczny czy ekonomiczny, ale także indywidualny, czyli przeobrażenie samego człowieka oraz rodziny jako wspólnoty i instytucji. Konieczne jest w tej sytuacji identyfikowanie konkretnych sprawców cywilizacyjnego przyspieszenia w kierunku tego, co niektórzy badacze (jak Alexander Bard) nazywają netokracją lub (jak Shoshana Zuboff) kapitalizmem inwigilacji. Projekt badawczy Jacka Janowskiego zmierza zatem również do ustalenia zakresu, w jakim Wielki Reset (w tym jego przyczyny i skutki) jest efektem odgórnego, policentrycznego, wielopoziomowego i elitarnego planowania, a w jakim oddolnego, spontanicznego masowego zaangażowania. Kolejne tomy prezentujące to przedsięwzięcie badawcze dotyczyć będą symptomów, korelatów, obiektów, procesów, hipotez i tez dotyczących Wielkiego Resetu.

Projekt, w ramach którego powstała niniejsza publikacja inauguruje cykl siedmiu monografii, opiera się na wieloletnim dorobku naukowym jego kierownika, należącym do kilku kluczowych obszarów:

1. *Transformacja w kierunku cywilizacji informacyjnej. Od etycznej do technicznej metody życia społecznego* (Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2018) omawia rozległy zespół zagadnień na styku tradycyjnie (etycznie) pojmowanej cywilizacji oraz aktualnie (technicznie) traktowanych (wykorzystywanych) informacji. Z wielu względów zachodzi potrzeba lepszego rozpoznania i szerszego spopularyzowania kryjącej się pod tym określeniem rzeczywistości społeczno-kulturowej. Znając prawidłowości (trendy), jesteśmy w stanie precyzyjniej ustalać znaczenie aktualnych okoliczności oraz wpływ poszczególnych uwarunkowań na dalszy rezultat przemian (transformacji).
2. *Identyfikacja cywilizacji informacyjnej. Technologiczno-ideologiczna destrukcja życia społecznego* (Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2019) jest próbą zdefiniowania rozległych zjawisk i procesów związanych z implementacją technologii informacyjnych do życia społecznego i politycznego oraz ich interpretacji w świetle bezpieczeństwa cywilizacyjnego. Autor podjął się syntetycznej identyfikacji cywilizacji informacyjnej poprzez wyjaśnienie rzeczywistego znaczenia (desygnatu) tego szeroko dziś stosowanego terminu.
3. *Trendy cywilizacji informacyjnej. Nowy technototalitarny porządek świata* (Wolters Kluwer, Warszawa 2019) stanowi próbę opisania i wyjaśnienia przyczyn i skutków globalnych procesów informatyzacyjnych, zwanych megatrendami. W świetle prowadzonych badań okazuje się, że masowo dostrzegana atrakcyjność zaawansowanej technologii informacyjnej prowadzi do konstytuowania się totalitarnego porządku światowego. Stanowi on kontynuację pod inną nazwą wcześniejszych utopijnych projektów ideologicznych, dotyczących budowy jednego państwa globalnego.
4. *Filozofia cywilizacji informacyjnej* (Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2020) stanowi interpretację wymuszonego i przyspieszonego rozwoju technologicznego (nadrozwoju), w zakresie przetwarzania informacji (informatyzacji). Techniczne usprawnienia i udogodnienia obejmują każdą sferę ludzkiej aktywności oraz wszelkie jej wytwory, począwszy od indywidualnej osobowości, a skończywszy na globalnej społeczności. Inwazja technocentryzmu (technologizacja), rozciąga się na najbardziej osobiste – intymne sprawy życia codziennego, jak również najszerze – globalne procesy dziejowego rozwoju. Rodzą one konsekwencje na skalę cywilizacyjną.

5. *Filozofia prawa cywilizacji informacyjnej* (Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2020) wyjaśnia, że prawo info- i technocywilizacji nie tworzy zwartego systemu norm o zasięgu globalnym i charakterze porządkującym zastosowanie technologii. Odnosi się do czynników faktycznie i formalnie wyznaczających sposób życia i postępowania w technologicznie uwikłanym i informacyjnie nasyconym środowisku. Prawo cywilizacji informacyjnej *sensu stricto* odnosi się więc do tracących na znaczeniu norm prawnych w dotychczasowym ich rozumieniu, zaś *sensu largo* do tych czynników, które przejmują ich społeczną rolę.
6. *Kierunki filozofii prawa cywilizacji informacyjnej* (Difin, Warszawa 2020) omawia siedem sposobów filozoficznie zakorzonego pojmowania prawa w warunkach kształtującej się cywilizacji informacyjnej. Dotyka zagadnień kluczowych dla ukazania transformacji od etycznego do technicznego uzasadnienia porządku społeczno-politycznego. Każdy obserwuje i odczuwa wagę i powagę niepokojących zmian zachodzących w otoczeniu prawnym i w samym prawie. Pomimo doskonalenia narzędzi informacyjnych, pogarsza się jednak jakość przepisów prawa i narasta niepewność stosunków prawnych.

Prace autora obejmują również inne publikacje książkowe z zakresu prawa nowych technologii: *Podpis elektroniczny w obrocie prawnym* (2007), *Elektroniczny obrót prawny* (2008), *Kontrakty elektroniczne w obrocie prawnym* (2008), *Administracja elektroniczna* (2009), *Technologia informacyjna dla prawników i administratywistów* (2009), *Informatyka prawnicza* (2011), *Informatyka prawa* (2011), *Cyberkultura prawa* (2012).

Jacek Janowski przewodzi dziesięcioosobowemu zespołowi realizującego projekt, złożonemu z ekspertów z różnych dziedzin wiedzy, we współpracy z którymi podjęte zostały prace analityczno-badawcze oraz syntetyczno-popularyzatorskie. Ich efektem jest niniejsze opracowanie o podwójnym charakterze metodycznego studium i przystępnego raportu. W warunkach niepewności i złożoności chodzi bowiem nie tylko o formułowanie diagnoz, lecz także dostarczanie miarodajnych prognoz.